

حضور قلب

توجه قلبی به خدای متعال حضور **قلب** گفته می‌شود که از این عنوان در بابهای **طهارت**، **صلوات**، **صوم** و **حج** سخن گفته‌اند.

فهرست مندرجات

- ۱ - توضیح حضور قلب
- ۲ - حضور قلب و نماز
- ۳ - تأخیر نماز
- ۴ - پانویس
- ۵ - منبع

توضیح حضور قلب

حضور قلب که از آن به اقبال نیز تعبیر می‌شود عبارت است از توجه باطنی و قلبی **انسان** به خدای متعال و درک و شعور این حقیقت که در محضر او است؛ به گونه‌ای که **خدا** را انیس خود بیابد و از گفت و گو و **مناجات** با او لذت ببرد.

حضور قلب و نماز

حضور قلب، روح **عبادت** است و عبادت بدون آن پذیرفته نیست؛ هرچند بر حسب **تکلیف** ظاهری **صحیح** باشد.

[۱] روضة المتقین، ج ۱، ص ۴۸۱.

[۲] روضة المتقین، ج ۱۲، ص ۲۵۱.

[۳] العروة الوثقی، ج ۲، ص ۴۳۲.

از این رو، سزاوار است **نماز گزار** موانع حضور قلب، مانند کسالت، خستگی، خواب آلودگی و نیاز داشتن به **تخلی** را قبل از آغاز به **نماز** بر طرف سازد.

تأخیر نماز

در مواردی که **نماز** گزار در اول وقت به دلیل کسالت و مانند آن با حضور قلب امکان‌پذیر نیست و با تأخیر از اول وقت زمینه آن فراهم می‌گردد، تأخیر افضل است.

[۴] مدارک العروة (اشتهاردی)، ج ۱۲، ص ۱۶۶.

[۵] العروة الوثقی، ج ۲، ص ۲۶۸.

[۶] توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۴۰۰.

[۷] توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۹۶۹.

پانویس

۱. ↑ روضة المتقین، ج ۱، ص ۴۸۱.

۲. ↑ روضة المتقین، ج ۱۲، ص ۲۵۱.

۳. ↑ العروة الوثقی، ج ۲، ص ۴۳۲.

٤. [↑ مدارك العروة \(اشتهاردى\)](#)، ج ١٢، ص ١٦٦.

٥. [↑ العروة الوثقى](#)، ج ٢، ص ٢٦٨.

٦. [↑ توضيح المسائل](#) مراجع، ج ١، ص ٤٠٠.

٧. [↑ توضيح المسائل](#) مراجع، ج ١، ص ٩٦٩.

منبع

[فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بيت عليهم السلام](#)، ج ٣، ص ٣١٣-٣١٤.

رده‌های این صفحه: [اخلاق اسلامي](#) | [حضور قلب](#) | [نماز](#)